

Er sydoverroingens tid forbi?

Vedlegg til Christiania Roklub sin Årbok 2024, side 149 i papirutgaven og side 75 i den digitale utgaven.

Mitt (Lars Mørks) «referat» fra årets langtursroing med Stein Mørk og Atle Dingsør blir noe annerledes denne gang. Mer som en kronikk. Jeg begrenser det tradisjonelle referatet til det mest sentrale / tørre fakta, plassert helt til slutt. Dels fordi det ikke var så mye revolusjonerende som skjedde på denne turen, og dels fordi jeg nå mener at det er viktigere å komme med noen betraktninger rundt et tema som i stor grad berører oss (langturs-)roere: VIND!

Jeg startet min langturskarriere i robåt sommeren 1988, med mor Margrith, far Stein og bror Ivar (samt familiens Golden Retriever; Joffi). Margrith og Stein rodde hele strekket fra Arendals Roklub til Kristiansand Roklubb, mens jeg (10 år) og Ivar (8 år) coxet. Tilbake rodde Margrith og Stein hele strekket, ca. 80 km, på én dag. Solid innsats av min mor, som knapt nok har rodd hverken før eller siden.

Så hadde jeg et par langturer på 90-tallet, før jeg på 2000-tallet for alvor ble bitt av basillen og siden har vært på langtur de fleste somre.

Blåser det mer i Oslofjorden nå, enn det gjorde tidligere?

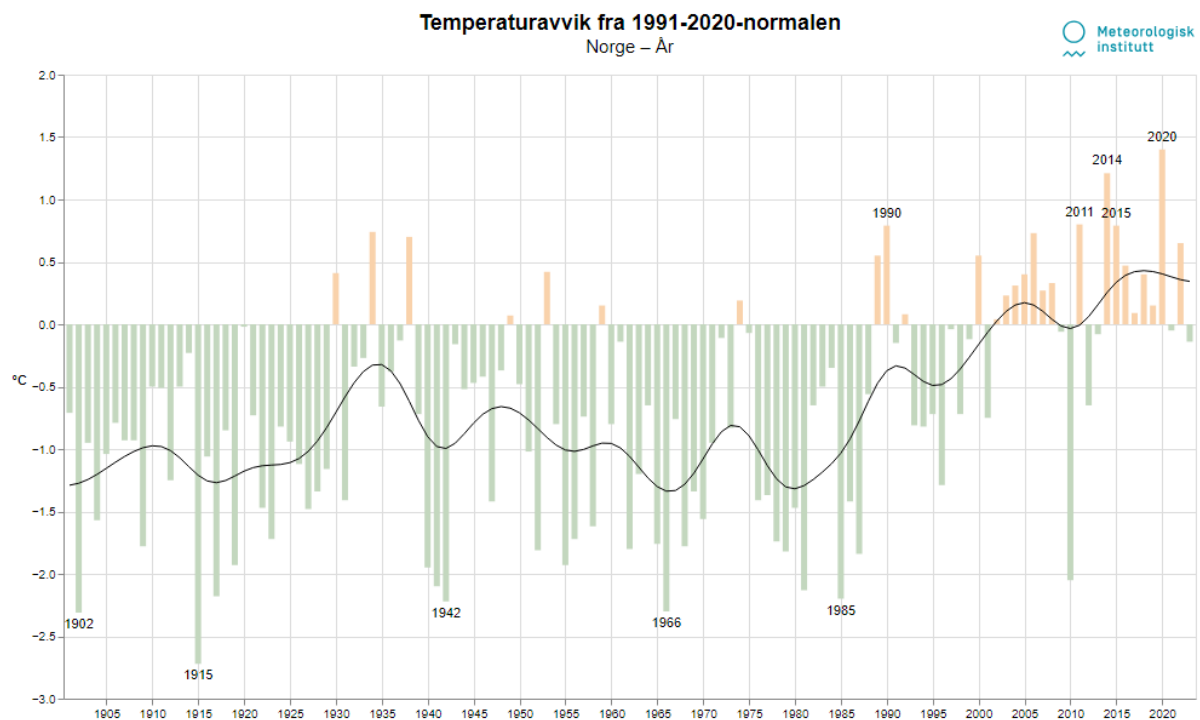
De senere årene har jeg sittet med et inntrykk av at det har begynt å blåse mer under langturene. Jeg var usikker på om det bare var noe jeg innbilte meg, men spurte Stein, som tross alt har rodd langturer siden 60-tallet: "Blåste det like mye og ofte på sommeren på 60-tallet, som det gjør nå på 2020-tallet?". "Nei, det gjorde ikke det" var hans klare svar. Kjersti Elvestad har også vært tydelig på at det blåser mer nå enn før. Dette rimer jo også med utsagnet som kom for noen år siden, om konsekvensene av klimaendringene. At været i fremtiden vil bli «VARMERE, VILLERE og VÅTERE!».

Det er en grunn til at det har kommet så mange Coastal robåter de senere årene. Og at det nå i langt mindre grad ros med singlesculler fra Kongen, enn det gjorde før 1990.

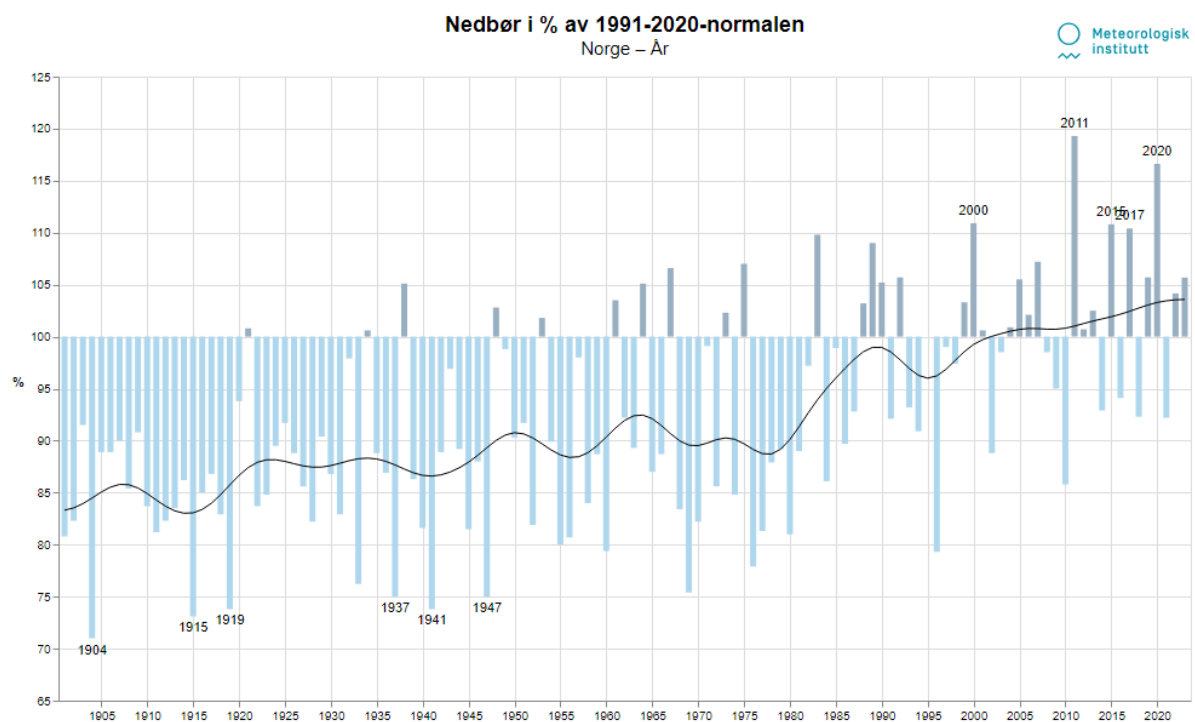
Men hva sier historiske målinger og fakta om saken?

Et kjapt google søk bekrefter mine mistanker; det blåser langt mer i Oslofjorden etter årtusenskiftet, enn det gjorde før:

- [Microsoft PowerPoint - hdrange_md_21aug2008.ppt \[Kompatibilitetsmodus\]](#)
- [Blåserekord i Oslofjorden i sommer](#)
- [Hvaler, Strømtangen Fyr | Meteorolog bekrefter: - Det blåser mer om somrene enn før](#)
- met.no/vaer-og-klima/klima-siste-150-ar

Temperaturavvik fra normalen i Norge år for år

Nedbørutviklingen i Norge år for år

Dessverre er det ikke på Meteorologisk institutt sin nettside en tilsvarende graf for utviklingen til vinden. Men forskerne sier at fremtiden blir “Varmere, villere, våtere”, og det er høyt samsvaret mellom grafene til både temperatur og nedbør, som viser sterk økning fra 1990 -årene. Det er nærliggende å tro at omtrent samme utvikling gjelder for vinden. Det rimer med budskapet i resten av lenkene ovenfor.

Så hvordan påvirker dette oss roere, og hva kan vi gjøre for å tilpasse oss?

Mitt perspektiv er fra langtursroer-siden. Jeg har aldri vært racer-roer, men konstaterer at de aktive i hovedsak ror på Bogstadvannet eller Årungen. Det skyldes nok ikke bare mindre båttrafikk der, men trolig også bedre vindforhold.

Når vi ror på langtur med Less så har vi siden GPS-ene ble fast inventar på turene konstatert at snittfarten i løpet av dagen ligger på mellom 6 og 7 km/t. Nesten uavhengig av hvem som er på laget og mengde bagasje ... Dette gjelder når det er flatt hav / lite vind, eller ca. like mye motvind som medvind. Etter hvert som vinden tiltar, påvirker det båtens fart i stor grad. Med sterk motvind krymper hastigheten ned mot 5, 4 og endog 3 km/t. På det mest ekstreme blir det bare stamping, og man får følelsen av å "ikke komme seg av flekken". Dette går naturlig nok utover motivasjonen etter hvert, samt at man blir utslitt for veldig lite gevinst. Slike dager må man prøve å ro innaskjærs (der det er mulig), snu døgnet (ro på tider da det er mindre vind, men tilstrekkelig med lys) eller rett og slett ta en hviledag på land. Andre dager, når medvinden er ekstremt god, kan snitthastigheten nå 8 km/t. Man ser endog 9-tallet i kortere perioder. Da skjønner man hvor mye vinden påvirker farten / fremdriften på en slik rotur. I motvind kan hastigheten altså i ekstreme tilfeller være kun 1/3 av hva den er i meget sterk medvind.

Antall kilometre i protokollen tar ingen hensyn til vinden. Der er en kilometer en kilometer, uansett hvor hardt eller lett den har kommet. Ingen spør "hvor mye blåste det" etter en rotur. Det undres: "Hvor mange km ble det?"

Hva gjør vi da i fremtiden, når det skal blåse stadig mer?

Når vi ror på langtur med Less så starter vi stort sett alltid fra Kongen. Da må vi nødvendigvis sydoover, for å komme oss ut av Oslofjorden. Ved Filtvet er det to alternativer; sydøstover langs Svenskekysten, eller sydvestover langs Sørlandskysten. Uansett går det sydoover, og fremherskende vindretning over / langs Skagerrak er fra syd mot nord. Altså motvind.

Så hva betyr alt dette?

- At vi skal plassere Less på en henger, kjøre langt syd, sette båten på vannet og ro hjem, i forhåpentligvis medvind? Det kan jo gjøres, men kan virke litt lite "sportsmanlike".
- Alternativt kan man ro rundt i Oslofjorden, og i større grad følge vinden. For eksempel ved å følge gode vindkart (som windy.com). Men det er ikke veldig stas med 1-2 ukers langtur kun i indre Oslofjord.
- Taktikken med å ro i perioder når det blåser mindre krever ofte mer fleksibilitet og tid av roerne. De passer bedre for pensjonister, enn for yrkesaktive med begrenset ferietid.

Jeg skal ikke komme med noe fasitsvar her. Men historikk og prognoser taler sitt klare språk om fremtiden, og det må vi roere forholde oss til.

Neste år er planen at Stein, Lars og Atle skal ro fra København til Oslo. Det er ikke tilfeldig at det er den veien vi vil ro.

Korte fakta fra 1. lag på 2024-langturen med Stein Mørk, Lars Mørk og Atle Dingsør:

Dag	Dato	Fra	Til	Km	Vær	Verdt å nevne
1	Mandag 24.6	Kongen	Freyborgstua	40	Motvind	Av gårde 13:30, etter båtmekking pga. båtslitasje etter «Brudeferd».
2	Tirsdag 25.6	Freyborgstua	Svartskog	40	Medvind N Motvind S	Lars lagde nydelig laksemiddag.
3	Onsdag 26.6	Svartskog	Håøya	45	Medvind N Motvind S	Softis i Bunnefjorden. Vakker dame badet.
4	Torsdag 27.6	Håøya	Karlsvika, Tolvsrød	50	Lite vind. Mye sol.	Lars fikk leppis. Gapahuk, regn.
5	Fredag 28.6	Karlsvika, Tolvsrød	Karlsvika, Tolvsrød	0	9-14 m/s sønnavind.	Hviledag i gapahuken.
6	Lørdag 29.6	Karlsvika, Tolvsrød	Håøya	52	Sterk med-/sønnavind	Real Turmat.
7	Søndag 30.6	Håøya	Filtvet	17	Motvind	Rodde 11:30-16. Lagsbytte på Villa Malla, Filtvet.
	Totalt			244		